

ประกาศ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

เรื่อง รับข้อเสนอโครงการ

ชุดโครงการพัฒนาความรู้และยุทธศาสตร์

ความตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมและยุทธศาสตร์ลดโลกร้อน

ความตกลงพหุภาคีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (Multilateral Environmental Agreements หรือ MEAs) เป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากความตื่นตัวและความพยายามของประชาคมโลกในการกำหนดกฎกติการะหว่างประเทศเพื่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกที่ข้ามพรมแดนระหว่างประเทศและต้องการการดำเนินการร่วมมือกันของประเทศต่างๆ เพื่อการจัดการให้บรรลุผลสำเร็จ

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของความตกลงพหุภาคีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมหลายฉบับในช่วงระยะเวลาต่างๆ เช่น การเข้าเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในปี พ.ศ. 2535 การให้สัตยาบันพิธีสารเกียวโตในปี พ.ศ. 2545 และการเข้าเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพในปี พ.ศ. 2546 ฯลฯ พันธกรณีและข้อบทที่กำหนดในความตกลงพหุภาคีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมจะมีการเจรจาต่อเนื่องเพื่อกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมของแต่ละอนุสัญญา หรือ มีการจัดทำพิธีสาร (Protocol) เพิ่มเติมจากความตกลงฉบับหลัก เช่น พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) เพื่อการแก้ไขปัญหาโลกร้อน พิธีสารว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosafety Protocol) เพื่อจัดการปัญหาผลกระทบของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เป็นต้น และที่สำคัญในช่วงเวลานี้ คือ การจัดทำกรอบกติกาในการแก้ไขปัญหาโลกร้อนและพันธกรณีในการลดก๊าซเรือนกระจกหลังปี พ.ศ. 2555 ซึ่งจะมีผลและนัยยะสำคัญยิ่งต่อการวางนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการค้าระหว่างประเทศ และด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย รวมถึงมาตรการดำเนินงานของประเทศต่อไปในระยะยาว

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยขอเชิญชวนนักวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ และด้านรัฐศาสตร์ ส่งข้อเสนอโครงการในหัวข้อที่เป็นประเด็นสำคัญในเวทีการเจรจาความตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. ความตกลงพหุภาคีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในขอบเขตที่จะได้รับการสนับสนุนภายใต้ชุดโครงการวิจัย นี้ มี 4 ฉบับ ได้แก่

(1) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change : UNFCCC)

(2) พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol)

(3) สนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพันธุกรรมพืชเพื่ออาหารและการเกษตร
(International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture : ITPGR)

(4) อนุสัญญาคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (International Convention for the Protection of New Varieties of Plants)

ประเด็นโจทยวิจัยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากผลการเจรจาต่อประเทศไทย ทั้งในด้านบวกและด้านลบ และการเสนอทำที่หรือทางเลือกสำหรับประเทศไทยในการเจรจา หรือการเสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อมภายในประเทศในการปฏิบัติตามพันธกรณีหรือรองรับผลกระทบ เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของไทย รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพของไทยในการประชุมเจรจาความตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมและพิธีสารที่เกี่ยวข้อง

(1.1) อนุสัญญาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและพิธีสารเกียวโต

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกหรือปัญหาโลกร้อน เป็นปัญหาวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อมที่ประชาคมโลกและองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเริ่มปรากฏผลกระทบในด้านต่างๆ จากปัญหาโลกร้อนชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้ จากการประชุมของประเทศภาคีสมาชิกอนุสัญญาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกครั้งที่ 13 และภาคีพิธีสารเกียวโตครั้งที่ 3 ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 ที่เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ได้ผลสรุปการประชุมที่เรียกว่า “Bali Roadmap” ซึ่งเป็นกรอบการเจรจาสำหรับการจัดทำพันธกรณีในการลดก๊าซเรือนกระจก หลังจากปี พ.ศ. 2555 ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน Bali Roadmap การเจรจาเรื่องดังกล่าวจะต้องเสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งจะมีการประชุมของประเทศภาคีสมาชิกอนุสัญญาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกครั้งที่ 15 และภาคีพิธีสารเกียวโตครั้งที่ 5 ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 ที่ประเทศเดนมาร์ก การเจรจาในเวทีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเรื่องโลกร้อนในช่วงปี พ.ศ. 2552 จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ประเทศไทยต้องติดตามและเข้าร่วมการเจรจาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นการเจรจาต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อประเทศไทยและเกี่ยวกับการจัดทำกติการะหว่างประเทศฉบับใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการกำหนดจุดยืนหรือท่าทีของประเทศไทยในการเข้าร่วมเจรจาดังกล่าว

โจทยวิจัยที่มีลำดับความสำคัญสูงและอยู่ในข่ายการสนับสนุนทุนวิจัย ได้แก่

- การลดก๊าซเรือนกระจกจากการลดปัญหาการทำลายป่าในประเทศกำลังพัฒนา (Reducing Emission from Deforestation : REDD) และประเด็นเชื่อมโยงกับความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น การประเมินต้นทุนและผลประโยชน์ของ REDD การประเมินระดับการปล่อยอ้างอิงภายใต้ Scenario ต่างๆ มาตรการด้านเศรษฐศาสตร์และด้านสังคมที่เหมาะสมในการดำเนินงานเกี่ยวกับ REDD เป็นต้น

- การเจรจาในหัวข้อต่างๆ ที่มีผลเชื่อมโยงต่อลดก๊าซเรือนกระจกในภาคการเกษตร

- การลดก๊าซเรือนกระจกในภาคการผลิตที่เป็นเป้าหมาย (Sectoral Targeting Approach)

ตามข้อเสนอและประเด็นเจรจาในการประชุมสมัชชาภาคีประเทศอนุสัญญาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกและพิธีสารเกียวโต

- กลไกการพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการปรับตัวและการลดก๊าซเรือนกระจก ตัวอย่างเช่น การใช้มาตรการบังคับใช้สิทธิ (Compulsory Licensing) เป็นกลไกในการถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นต้น

- การเจรจาเกี่ยวกับประเด็นกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจกอย่างเหมาะสมของประเทศ (National Appropriation Mitigation Action- NAMA)

(1.2) สนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพันธุกรรมพืชเพื่ออาหารและการเกษตร

สนธิสัญญานี้ได้รับการรับรองจากการประชุมสมัชชาองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) สมัยที่ 31 ในปี ค.ศ. 2001 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมพืชอย่างยั่งยืนเพื่ออาหารและการเกษตร และเพื่อให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมจากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมพืชเพื่อการเกษตรแบบยั่งยืนและความมั่นคงทางอาหาร ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ประเทศไทยได้ลงนามรับรองสนธิสัญญานับตั้งกล่าวแล้วแต่ยังมีได้ให้สัตยาบันเป็นภาคีสมาชิก ที่ผ่านมาก็ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับผลดีผลเสียของการเข้าเป็นภาคีของไทยอยู่หลายครั้งแต่ยังขาดการศึกษาผลกระทบในเชิงประจักษ์ ทำให้เกิดข้อถกเถียงอภิปรายระหว่างองค์กรต่างๆ เกี่ยวกับการพิจารณาเข้าร่วมเป็นภาคีของประเทศไทย

โจทย์วิจัยที่มีลำดับความสำคัญสูงและอยู่ในข่ายการสนับสนุนทุนวิจัย ได้แก่

- ผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมเป็นภาคี โดยการศึกษาเปรียบเทียบจากประสบการณ์ บทเรียนของประเทศต่างๆ ที่เข้าเป็นภาคีแล้ว

(1.3) อนุสัญญาคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

อนุสัญญาคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่เป็นอนุสัญญาที่ดูแลรับผิดชอบโดย International Union for the Protection of New Varieties of Plants (UPOV) ซึ่งเป็นองค์กรภาครัฐระหว่างประเทศที่ถูกจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการใช้สิทธิทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อคุ้มครองพันธุ์พืช อนุสัญญาคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ได้ถูกปรับปรุงแก้ไขมาเป็นระยะจนมีระดับความคุ้มครองที่เข้มงวดสูงมาก ในปัจจุบันอนุสัญญามีสมาชิก 58 ประเทศ โดยจำนวนนี้เป็นสมาชิกอนุสัญญาปี 1991 จำนวน 31 ประเทศ อนุสัญญาปี 1978 จำนวน 25 ประเทศ และอนุสัญญาปี 1961/1972 จำนวน 2 ประเทศ สำหรับประเทศไทยยังมีได้เป็นภาคีอนุสัญญานี้ แต่มีแรงผลักดันจากประเทศอุตสาหกรรมให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี เช่น ข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกาในการเจรจาเขตการค้าเสรีกับประเทศไทย เป็นต้น

โจทย์วิจัยที่มีลำดับความสำคัญสูงและอยู่ในข่ายการสนับสนุนทุนวิจัย ได้แก่

- ผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมเป็นภาคี โดยการศึกษาเปรียบเทียบจากประสบการณ์ บทเรียนของประเทศต่างๆ ที่เข้าเป็นภาคีแล้ว

2. วิธีการขอรับทุนสนับสนุนการวิจัย

นักวิจัยและนักวิชาการที่สนใจเสนอเอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper) ความยาว 4-5 หน้ากระดาษเอ 4 จำนวน 5 ชุด โดยมีเนื้อหาสั้นๆ ตามหัวข้อต่อไปนี้

- (1) ชื่อโครงการ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- (2) ชื่อหัวหน้าโครงการ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) หน่วยงานต้นสังกัด และสถานที่ติดต่อทางจดหมาย โทรสาร โทรศัพท์ และ e-mail address
- (3) วัตถุประสงค์ และ ผลลัพธ์ (Output) ที่จำเพาะของโครงการ
- (4) ทบทวนความเคลื่อนไหวของประเด็นเจรจาในเวทีความตกลงพหุภาคีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม คำถามวิจัย และการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- (5) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)
- (6) รายชื่อและหน่วยงานของผู้ร่วมวิจัย
- (7) ข้อมูลผลงานวิชาการอย่างสั้นๆ ของหัวหน้าโครงการและผู้ร่วมวิจัย

รายละเอียดโจทย์วิจัยและส่งเอกสารเชิงหลักการ (Concept Paper) สามารถติดต่อได้ที่
นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์

ผู้ประสานงานชุดโครงการพัฒนาความรู้และยุทธศาสตร์ความตกลงพหุภาคี
ด้านสิ่งแวดล้อมและยุทธศาสตร์ลดโลกร้อน

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาคารศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารบี ชั้น 6

ถ.แจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

โทร. 02-141-3910, 02-141-3912

โทรสาร. 02-143-9573

E-mail : sbuntoon@thaipeople.org

(ดูรายละเอียดเกี่ยวกับชุดโครงการฯ นี้เพิ่มเติมได้ที่ www.measwatch.org)

หมดเขตกำหนดรับข้อเสนอโครงการวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2552

ประกาศ ณ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

(ศ.ดร. ปิยะวัตติ บุญ-หลง)

ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ

โทรศัพท์ 02-278-8230-31

โทรสาร 02-278-8225